

# The World of Jaroslav Hašek

Columbia University, New York, 21-22 April 2023

## Researching Jaroslav Hašek and His Writings in Archives and Libraries

Jomar Hønsi

This presentation aims to shed light on hitherto little-known details concerning Jaroslav Hašek's life and writings, based on material that has been studied in various archives and libraries since 2010.



Jaroslav Hašek:

### Gott strafe England!

Je velmi smutné, jest-li někdo sám o sobě musí tvrdit něco pěkného. Němci na př. o sobě tvrdí, že jsou národ Goethův. A tento národ Goethův vymyslí si na počátku války celou řadu hesel dětsky naivních. Nejčistší krása naivnosti leží v jich heslu: „Gott strafe England!“

První, který použil tohoto výkřiku byl hamburský kupec Feuserien, kterému Angličané zachytili na moři jeho deset zoků kávy.

Ceskoslovenský voják, 15 October 1917

### SMRT' HORALA.

Napsal Jaroslav Hašek.

Michael Pitala utekl z vězení. Skrývá se v obilí, v lesích, pomalu se blíží k horám na jih.

Národní noviny (Baltimore), 3.5.1902.

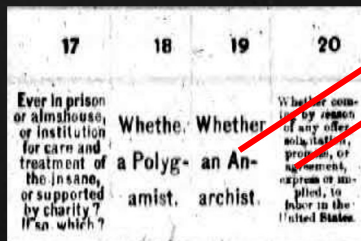


Photo courtesy of Martin Pros

# Haškology - a brief history

- 1924: Jan Morávek - a pioneer haškologist
- 1933: Václav Menger - carrying the torch
- 1947 - 1950: Břetislav Hůla - **the unsung hero of haškology**
- 1950 - 1971: Zdena Ančík - Communist canonisation
- 1957: Jar. Křížek, "Jaroslav Hašek v revolučním Rusku"
- 1971: Radko Pytlík, "Toulavé House" - the reference
- 1982: Cecil Parrott, "The Bad Bohemian" - H. going global
- 1983: 100th anniversary - symposiums (Bamberg, Dobříš)
- 1983-1998: Pavel Gan, "Rotarmist an der Volga" + 3
- 2000: Zenny Sadlon, first website on Švejk & Hašek
- 2005-2007: Petr Kovařík, trilogy of little known stories
- 2009-2023: **Web pages + research - Jaroslav Šerák, Jomar Hønsi, Sergey Soloukh (+ books), Hans-Peter Laqueur...**
- 2013: Radko Pytlík, "Data, fakta, dokumenty"





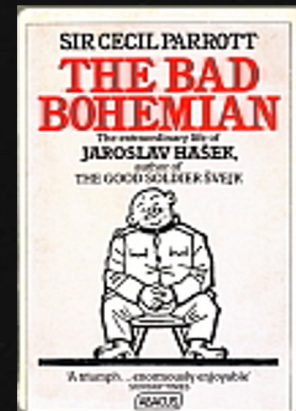
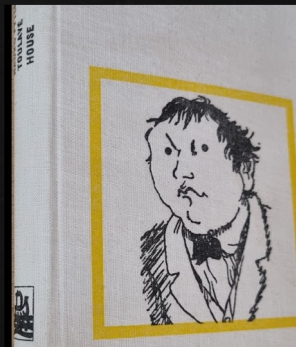
# A baseline

Two books are arguably the most quoted reference works on Hašek:

- [Toulavé house](#) is a well-written and very readable synthesis of the research that had been done on Hašek until 1971. This book, arguably Radko Pytlík's best work, has become a de-facto standard.
- In 1982 Cecil Parrott emulated Pytlík on an international level with his book [The Bad Bohemian](#) and admittedly borrowed extensively from "Toulavé house".
- Further: J.H. v fotografii, Bibliografie J.H x 2, Lidský profil J.H, Data-fakty-dokumenty.

Coming next ... and to the point ...

- What these fine books don't contain, i.e. "recent discoveries"



# Where to look ...

Most of my own research has focused on three archives:

- Literární archiv Památníku národního písemnictví (LA PNP).
- Österreichisches Staatsarchiv (ÖStA)
  - Kriegsarchiv
- Vojenský ústřední archiv (VÚA)
  - Vojenský historický archiv (VHA)

**Russland** Liste Nr. B.5948  
Z. 511  
Name: *Hašek Jaroslav*  
Religion: *keine* Alter oder Geburtsjahr: *33* Heimatgemeinde: *Libyňov*  
w. Heimbatsbez.: *Budweis*  
Charge: *Korps* *Laßte mit 6. Inf. Nr. 36.* Grab-Nr.: *4886* A.-J.: *Loth*  
Truppenkörper: *J. Reg. 91* Unterabt.: *E. G. Kovch*  
Gefangen in: *Mibno* am: *24/9. 1915*  
Gesundheitszustand:  
Interniert in: *Passa 8.10.15.*  
36363/16

"Kriegsgefangenenkartei"

Konduite: *1/2* die im  
verl  
Gestraft: { *disziplinar:* ver  
          { *gerichtlich:*

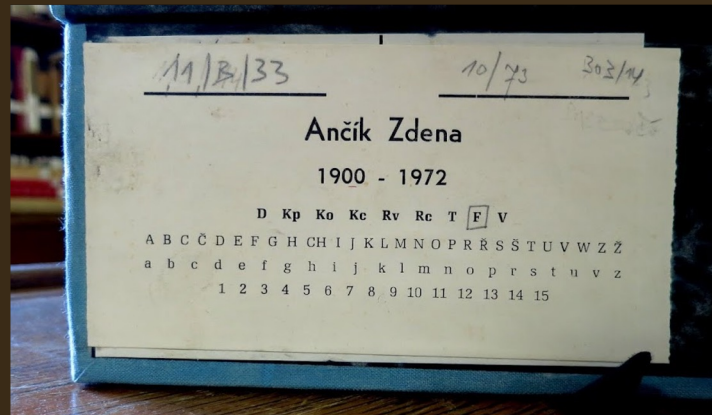
Jaroslav Hašek had no disciplinary record in k.u.k. Heer




# LA-PNP

Some important collections ("fondy").

- Mainly ...
  - Zdena Ančik
  - Břetislav Hůla
  - Jaroslav Hašek
- Further:
  - Václav Menger, E.A. Longen, Z.M. Kuděj, Jarmila Hašková, Radko Pytlík...
- New: Arsene Verny (Šura) - 4 boxes




 **Hůla**, Břetislav Josef Antonín

\*31.3.1894 Polička - †2.4.1964 Dobruchovice

Wikipedia en Search

**Hůla** - that this seemingly obscure name is included in a 'Who's who' section on a web page about "The Good Soldier Švejk", may raise a few eyebrows. He was surely not a model for any of the characters in the book, nor did he serve in the same regiment as Jaroslav Hašek. To justify his inclusion in the list of Švejkologists we therefore need to be aware of a little known fact: his "explanations to Švejk" (vysvětlíky). This 170 page document was never published under his name, but it was still his effort. When the explanations finally appeared publicly in 1953 someone else took the credit. This is however not the whole story. Hůla has arguably researched more and collected more material on Jaroslav Hašek than anyone apart from Radko Pytlík. He was very knowledgeable on his subject, very thorough in his research and also document his findings impeccably. All later hašekologists owe Hůla much but hardly any of them gave him credit for his efforts (and most of them admittedly didn't even know about his existence).



Letem světem, 4.4.1933.

# LA PNP - Zdena Ančák

About [Zdena Ančák](#) (1900-1972)... arguably the architect of the "canonisation" of Hašek as a Communist...

His "fond" contains seventy cartons! Not all are related to Hašek, and the collection is not yet fully categorised.

- **Material provided by Břetislav Hůla**
  - Police records
  - Hůla's "progress reports"
- Z. M. Kuděj
- Bohumil Vlček
- Franta Hofer
- ...





# LA PNP - Břetislav Hůla

- About Břetislav Hůla (1894-1964)...
- Collected Hašek's short stories for Synek, later for Ančík. Photos, pseudonyms, and much more.
- Correspondence with various people who knew Hašek and who survived him.
- Important: *Correspondence with Ančík*
- *Explanations* to "Švejk", printed by Ančík.
- Contains five cartons, fully categorised.



# LA PNP - Hůla's explanations

- Annotations (vysvětlivky) - prepared in 1951, remarkably quickly, and with surprisingly few errors.
- Used by Zdena Ančák in 1953 and 1955, in prints of "Švejk". Also Pytlík had plans to publish them ...
- Some of them very obvious, signs of explanatory mania ala colonel Kraus.
- Some mildly amusing, see "U Fleků" :-)

All in all though, impressive work. Sláva!

- 63 -

"Was ist das Wort: milatschek?" - co znamená to slovo:  
miláček

Anabase - /z řec./ pochod do vnitř země; název podle knihy řeckého vojevůdce a spisovatele Xenofonta; zřejmě ironická narážka na boje čsl. legií s Rudou armádou, nazvaných nacionalistickými romanopisci sibiřskou anabasí

"U Fleků" - starodávňý pivovar a hostinec v Praze II., Křemencová ulice, dnes znárodněný. Vařil se tu do nedávna černý ležák podle bavorského způsobu. Hostinec býval sídlem vlasteneckého maloměšťáka, radikálního u pivní sklenice, v bačkorách však, když byl střízliv u svého řemesla. Tím řemeslem ovšem nemusila být jen rukodělná výroba, ale také univerzitní profesorský stolec, nebo umělcova pracovna



# LA PNP - Hašek and the police

- Hůla researched the police archives. His findings about Hašek were rich indeed!
- The 95 entries reveal numerous public disorder transgressions, one serious case (a month in prison), but mostly innocent queries like: where is he now?
- Also, the famous incident at "U Valšů" on 24 November 1914. Here Hašek registered as a Russian, caused consternation at police HQ but in the end spent a meagre 5 days in jail.

LA 074/18218

Seznam spisů z archivu ministerstva vnitra,  
jednajících o Jaroslavu Haškovi z let 1902 - 1923.

- 1./ Magistrát kr.h.m.Prahy dne 8.VII.1902 se dotazuje na bydliště J.H.
- 2./ Hlášení, že J.H. byl dne 6.X.1903 ve 110 večer zadržen a předveden, protože v opilosti konal malou potřebu v Poštovní ulici před policejním ředitelstvím.
- 3./ Oznámení, že J.H. poškodil 1.IV.1904 dva ochranné košíky u stromu.
- 4./ Zpráva o zadržení a zatčení J.H. 27.IV.1904.
- 5./ Rada kr.h.m.Prahy oznamuje 17.V.1904, že košíky mají cenu 2 K.
- 6./ Okresní soud se táže na bydliště J.H. dne 8.VIII.1904.
- 7./ Okresní soud odkládá líčení, stanovené na 10.VIII.1904.

Při přehlížení lístků opovědních pro cizince dne 24.ého listopadu konstatováno, že v hostinci u Valšů ubytován jest Jaroslav Hašek dle udání v Kyjevě rozený a z Moskvy přichazející. Z úředního rozkazu byl na lístku uvedený předveden a zjištěn v něm známý spisovatel a žurnalista Jaroslav Hašek, který při výslechu udal, že se chtěl přesvědčiti, zda policejní opatření stran evidence cizích příslušníků v době válečné řádně jsou prováděna - proto prý napsal na zmíněný lístek falešná data.

30.Nov.1914

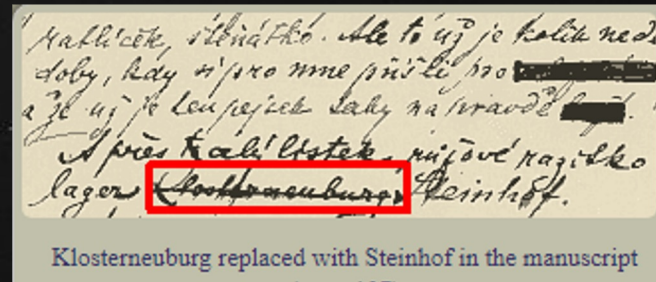
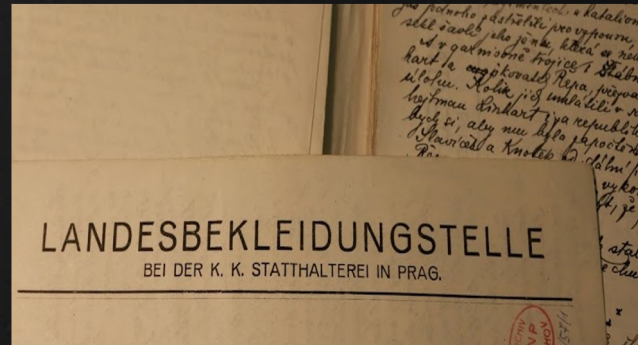
Slaviček /podpis/

Policejní ředitelství, 30.11.1914

# LA PNP - Jaroslav Hašek

This collection is now [available online](#). Documents, photos, postcards, correspondence, manuscripts (including parts of the manuscript of Švejk). Contains five cartons, fully categorised.

- Švejk: On sheets from k.k. Statthaltereil
- Švejk: Klosterneuburg -> Steinhof
- [Jaroslav Kejla](#): dispatching a persisting myth
- Švejk: **Admiral Merten** (ref. Kronika sv. války)
- Photo: **Šípek - Hašek - Menger**





# LA PNP - Jaroslav Hašek

The admiral who never made it into world literature. Left out of Švejk at the last moment, he remained unknown and never reached the fame of Halil Bey and Enver Pasha, not to mention Herostrates...

Goltz paša přijel z Cařihradu do Berlína a našim císařem byli vyznamenáni Enver paša, viceadmirál Usedom paša a generál Dževad paša. Poměrně hodně vyznamenání za tak krátkou dobu.

*„Co Turcko?“, otázel se obchodník Schumblen, který považuje za to, že  
páček, aby se dostal k faktu věci, pro kterou přijel.  
Turci se drží dobře, odpověděl nadporučík, uváděje ho opět ke stolu  
ve dveřích turecké sněmovny Halil beja a Ali bej, přijeli do Berlína. Vrchní  
velitel turcké armády dar dabelne jmenován maršálek Liman ul  
Sanders. Goltz paša přijel z Cařihradu do Berlína a císařem byli vyzn  
menováni Enver paša, viceadmirál Usedom paša, generál Dževad paša  
a kom. Poměrně, hodně vyznamenání za tak krátkou dobu.  
Sedeli čekali mlčky, proto, že se a mysl nadporučík za vhodné přeruš*

vrchním velitelem v Přemyslu. - Císařem Františkem Josefem byli vyznamenáni Enver paša, viceadmirál Usedom paša, generál Dževad paša a kontreadmirál Mertens. -

světová válka 1914-1915 slovem i obrazem, s. 507.



Johannes Merten

# LA PNP - Jaroslav Hašek

This picture is widely used in books and on web-sites, even on conference invitations!

The book "Jaroslav Hašek v fotografii" (1959) claims that it is from the editorial offices of "Čechoslovan" in Kiev in 1917. Other variations: Samara 1918.

Thanks to the research of Břetislav Hůla we now know where the picture originates from and when it was taken (and what's missing).





# LA PNP - Jaroslav Hašek

In a letter to Ančík, dated 15.2.1948, Hůla revealed that he had some photo retouched to contain only Hašek... Who were the unfortunate offcasts?

I. Připojuji fotografii J. Haška z r. 1917 ve skupině s V. Mengrem a pozdějším generálem Šípkem. Fotografie vydal legionář a nakladatel Pavel v Praze III. proti Tyršovu domu a prodává ji za 10 Kčs. Upozornil mne na ni přítel Hatina, který ji dostal od Vlasty Amorta. Jeden snímek jsem dal k vyretušování a k zhotovení fotografie pouze J. H. samotného. Je to jedna z nejlepších fotografií Haškových, které z té doby znám.

Hovořil jsem tento týden se sochařem Vlastou Amortem, který býval v Rusku Haškovi vždy spolehlivým kumpánem v pití. Amort mi ukázal originál fotografie Šípek-Hašek-Menger, jejíž snímek jsem před časem odevzdal. Na snímku již téměř vybledlém je datum: " 1917 29/9 " . Amort tvrdí, že fotografii vyrobil sám a to v moskevském pivovaru Karnějeva-Goršanova, kde pracovali čeští sládci Karas a Zlámal, dnes již oba mrtví.



Photo from Berezne, 12 October 1917



# VHA - Rakouské fondy

- Kmenové listy - Grundbuchblätter
- "IR. 91 am Vormarsch in Galizien"
- Jaroslav Hašek's "Krankenbuch"

Verwendung im Kriege (chronologisch geordnet)					
auszufüllen vom Beschriebenen					
12	von bis	Dienstverwendung (Kommando, Truppe, dienstliche Stellung)	In dieser Verwendung mitgemachte Gefechte, Operationen, besondere größere Arbeiten etc.	Vorgesetzte im neben- stehenden Dienstver- hältnis (Augenzeugen besonderer Waffen- taten)	Verwundungen, Erkrankungen (in welchen Sanitätsanstalten, Urlaube, wo?)
	1. Juni 15	4./XII. d. Komp.	Feldkmdt.	Obst. Linkas	
	22. VII. 15	19. 191. Komp.	— " — Kolonny, Kamionka, Zeluzhki bei Sokol Zapetany	— " —	



# VHA - Rakouské fondy

- **Kmenové listy** - Grundbuchblätter (service sheets), also "Qualifikationsliste"  
Details about "models" for characters in Švejk and other people of interest:  
Hašek, Bigler, Lukas, Lacina, Schlager ("Schröder"), Sagner, Adamička, Wenzel, Eybl, Wurm, Kuděj etc.
  - Documents regarding younger generations of (non-officer) soldiers have been maculated (Vaněk, Strašlipka etc.).

Číslo kmenového listu: <u>1417</u> / <u>1915</u> Rok odvodu.	
Rok narození: <u>1883</u>	
Kmenový list. <i>102101</i>	
1	Příjmení a jméno <i>Jan Švejk</i> <u>Janoslav</u>
2	Číslo kmenového listu <u>1417</u>
3	Rok odvodu <u>1915</u>
4	Pořadové číslo protokolu odvedených <i>?</i>
5	Příslušné doplňovací okresní velitelství <i>Hř. B. Jindřichovice</i>

*střítek Vincenc Sagner*

V zájmu čistoty česko-slovenské armády, a abychom měli přesné údaje o chování jmenovaného za starého režimu, dříve než nastoupí službu, prosíme, byste nám podal odpověď na tyto otázky:

1. Choval se jmenovaný jako Čech ve službě i mimo službu?
2. Čím se prohřešoval proti češství?
3. Jak nakládal s mužstvem?

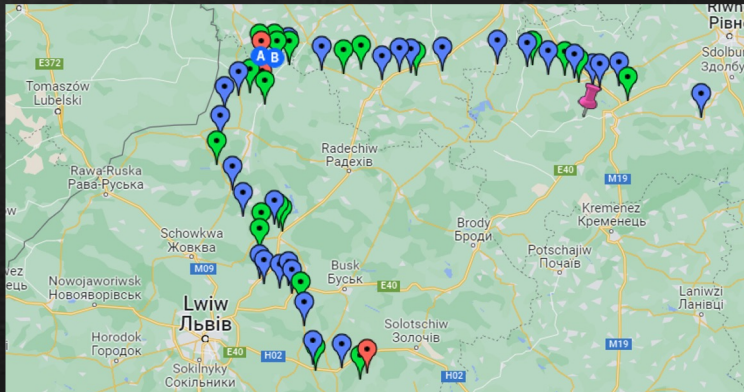
Jmenujte laskavě všechny, kteří mohou podati další informace!  
Údajů Vašich bude použito důvěrně.  
Jmenovaný Vás <sup>údán</sup> ~~možná~~ za svědka pro svou spolehlivost v ohledu národnostním.

*...*

ZIMNI OD  
30

# VHA - IR. 91

- Das Infanterieregiment Nr. 91 am Vormarsch in Galizien
- Almost 300 typewritten pages, details the regiment's odyssey from early May 1915 until their departure for the Italian front in November.



## Das Infanterieregiment Nr.91 am Vormarsch in Galizien

Quelle: Vojenský historický archiv (Praha) Verfaßer: Unbekannt (Budweis, ung. 1927)

Bericht Mai 1915  
Bericht Juni 1915  
Bericht Juli 1915 (vom 11.7 mit Jaroslav Hašek - 3. Feldbataillon, 11. Feldkompanie)  
Bericht August 1915  
Bericht September/Oktober 1915 (bis nach 24.9 mit Jaroslav Hašek)  
Marschroute 4. Mai - 11. Juli  
Marschroute 11. Juli - 24. September  
Pochod J. Haška s IR91 od Lomi do Chorupan na mapě z roku 1910  
Jaroslav Hašek v roce 1915



Das Regiment marschierte um 5 Uhr morgens von der Nüchternungsstation ab und weiter über Banunin-Sokolow-Jakimow-Sewerinko bis zur Karrenwegkreuzung östlich Kleäno, südwestlich der Kote 246. Die Bewegung fortsetzend, bezog das Regiment über Kleäno bei reich von Zoltaniec verüberkommend, südlich des Meierhofes Kleäzienska um 11 Uhr vormittags eine Raststellung.  
XXXXXXXXXXXXXXXX Um 1 Uhr weitermarschierend, erreichte das Regiment über Kleäzienska - Na Nabernece bei strömendem Regen um 2 Uhr 50 nachmittags Dalniec und musste im Freien lagern.



# VHA - Jaroslav Hašek

- Hašek had health problems - heart condition and rheumatism. Assigned lighter duties in IR. 91. He never served regularly in k.u.k. Heer before WW1, the exact reasons are unknown, but surely related to his health.
- The story repeated itself in the Legions: unfit for armed service.
- Menger also mentioned his heart condition, and this ailment probably contributed to his premature death.

**Militärärztliches Zeugnis.**

Erforderlichenfalls:) Ausgestellt auf Grund des Befehles des Kommandos (Vorstandes) de \_\_\_\_\_ vom \_\_\_\_\_ 19\_\_

1. Truppenkörper,  
Unterabteilung,  
Charge (bei Personen des Reservestandes die tatsächliche berufsmäßige Beschäftigung),  
Vor- und Zuname,  
Assentjahrgang und Grundbuchblattnummer,  
Alter, allgemeine Körperbeschaffenheit.

*H. m. k. Inf. Reg. No 91*  
*III. Div. Komp.*  
*Einj. Freiw. Inf.*  
*Jaroslav Hašek*  
1914  
*1883, mittelgroß, kräftig,*  
*Leinwandort: Mýdlova-Judowa*

4886

2. Ergebnis der ärztlichen Untersuchung (Befund).  
Bezeichnung des vorgefundenen Gebrechens oder Krankheitszustandes und dessen Grades in Ausdrücken, die auch dem Nichtarzte verständlich sind (zur Erläuterung etwa notwendige wissenschaftliche Bezeichnungen sind einzuschalten); sind mehrere Gebrechen vorhanden, so ist das wichtigste zuerst anzuführen; Angabe der wesentlichen, das Gebrechen oder den Krankheitszustand charakterisierenden (pathognomischen) Erscheinungen; Anführung der objektiven Symptome; in jenen Fällen, in welchen sich die Diagnose nur auf subjektive Symptome stützt, ist dieser Umstand zum Ausdruck zu bringen.\*

*Chronischer Gelenk-rheumatismus mit abgelaufenen Gelenkergüssen und Gelenkversteifung. Vor dem linken Kniegelenk ein rotes Gerinnsel-förmiges Exsudat bei kräftigen Anspannungen.*

# VHA - Hašek

- **Vormerkblatt Nr. 1417** and **Grundbuchblatt Nr. 4886**. These shed light on Hašek's career in *k.u.k. Heer*.
- Decorated and promoted after the battle of Sokal.
- No disciplinary record. How come?

Standesbefehl Nr. 82/1915

Konduite: die im Standesbefehl Nr. 82 v. 1915 verlaubliche Veränderung

Gestraft: { disziplinar: „vermisst“ Stb. Nr. 99/1916  
gerichtlich:

Ersatz-Kompagnie 3 - 793 14. 17 10

Charge und Name: Hašek junior

Assentjahr und Blatt-Nr.: St. M. 1/1886

Geburtsjahr: 1888 Heimatsberechtigt (zuständig):

Profession: Knecht/Knecht

Veränderungen:

bedient 1915 mit dem Handgeld von 6 Kronen.

Standesbefehl Nr. 53/15

befördert 1915 1/8 von Spamm.

**VERMISST 24/9 - 1915 seit dem Gefechte bei CHORUPAN**

Standesbefehl Nr. 82/1915

Konduite: die im Standesbefehl Nr. 82 v. 1915 verlaubliche Veränderung

Gestraft: { disziplinar: „vermisst“ Stb. Nr. 99/1916  
gerichtlich:

Besondere Ausbildung: Kriegerkämpfe am 24/9. 15. im. im. Bern, Pustland



# ÖStA- Kriegsarchiv

- Material on "Feldkuraten"
  - [Ludvík Lacina](#), a loose cannon in k.u.k. Militärseelsorge
  - [Jan Ev. Eybl](#), an upright man
  - Katz and Martinec, "licensia poetica"
- [Verlustliste IR. 91](#) - online by Jan Ciglbauer a.o.
- Battlefield maps, operative orders (IR. 91)
- The alleged "Army Orders" of Franz Joseph and Joseph Ferdinand
- **Schematismus** (online), setting the records straight
- **Belohnungsantrag Hašek**: killing a myth
- "Bestand" Rudolf Kiesswetter: **photo with Hašek**, Lukas, Sagner and Vaněk.
- **Kriegsgefangenenkartei** (date, location)

Es wurde mir von verlässlicher Seite mitgeteilt, dass Ihre Lebensführung nicht einwandfrei sei und dass Sie besonders dem Trunke ergeben sind.

Feldkurat Stephan Dean had a disciplinary record that would have fitted Otto Katz well.

© ÖStA

## Infanterieregiment Freiherr von Czibulka Nr. 91

Regtsstb.: Prag, Karolinental, Palackýstraße 20/10

1. Baonsstb.: Teodo\*) 2. Prag 3. Prag 4. Budweis

Ergänzt sich aus dem ErgBvz. Budweis

Mit 1. Jänner 1883 formiert aus je einem Bataillon der Infanterieregimenter Nr. 11 und 75, dann aus den Feldjägerbataillonen Nr. 24 und 34; 1885-1892 Fröhlich v. Klimbach und Greara, Ludwig Freih., FZM.

Schematismus für das k.u.k. Heer..., 1914.

# ÖStA- Kriegsarchiv

According to most biographers Hašek was decorated because he led "300 Russians into captivity", a story that no doubt originated from Jan Morávek (Večerní české slovo, 4.9.1924).

zbraně. Nadpor. Lukáš svolil a za chvíli vedl Hašek sám se šik. Vaňkem ozbrojený houf Rusů — asi 300 mužů — do Sokalu k »regimentskomandu«. Nikdo však nepomyslí, jaké děsné následky bude tento slav-

aby z toho vyšli. Vaňek s Haškem byli však zadáni na »velkou stříbrnou«, kterouž také skutečně Hašek za své hrdinství dostal....



# ÖStA- Kriegsarchiv

Material in Kriegsarchiv reveals a different reason for Hašek being decorated:

Hat in den Kämpfen am 25./7. nächst Poturzyce unermüdlich u. mit Lebensverachtung in die Schwarmlinie [= Schützen- oder Gefechtslinie] wichtige Befehle und von dort Situationsmeldungen überbracht, wobei er die Mannschaft durch Erheitern u. Zurufe aufmunterte, selbst freiwillig Rekognoszierungen [Erkundungen] durchführte und kleine Gruppen in entsprechende Linien vorführte.  
Steht seit 30./6. I. J. [laufenden Jahres] im Felde

Antrag: Silb. Tapferkeitsmed. II Kl.

Standort, am 2. August 1915

Transkription dank Doris & Gert Kerschbaumer

K. u. k. Infanterieregiment No. 91 95.

Res. Nr. Hašek

154672 **BELOHNUNGSANTRAG**  
über


Charge: Regimentswachtmeister No. u. Zuname: Jaroslav Hašek  
Truppenkörper: 2. K. 9. Infanterie, Diensteseinteilung: Kommandobezug

Anlass: Bei den Kämpfen am 25. nächst Poturzyce unermüdlich u. mit Lebensverachtung in die Schwarmlinie wichtige Befehle u. von dort Situationsmeldungen überbracht, wobei er die Mannschaft durch Erheitern u. Zurufe aufmunterte, selbst freiwillig Rekognoszierungen durchführte und kleine Gruppen in entsprechende Linien vorführte.  
Steht seit 30./6. I. J. im Felde.  
Antrag: Silb. Tapferkeitsmed. II Kl.  
Standort, am 2. August 1915.

Friedens- und Kriegsdecoration: Keine

Begehung des Regiments 77TES INFANTERIEBRIGADKKOMMANDO.  
St. Nr. 197/15  
am 2. August 1915.  
Diensts. Nr. 12 52. Big.  
**GESEHEN!**  
K. u. k. Infanterietruppenübungs-Kommando  
Standort 23 am 4. August 1915  
Kreis-Kleinod. Korpskommando  
Präs. am / 19 OB 02  
No. 1184/15  
ohne Big.  
verl.

Antrag des Arnee-Kindtn.:  
Paul Pfl. Nr. 127 vom 20. 11. 1915: 02  
HBA 154.672, Kl. 106









# Other Czech archives

- SOkA Beroun: **Eybl's diaries** (online by J. Šerák/M. Garkisch/J. Hønsi)
- NAČR: Prague **police registers** (online)
- AHMP: Population registers (online)
- Various state district archives
  - Birth, baptism, marriage, and death records (matriky) - partly online
  - **Census records** (1910) - partly online
- Private: Hana Svobodová (Kralupy) - **Jan Vaněk's diary**
  - Discovered in 2014 by Kamil Hainc, Václav Gabriel, Jan Felix
  - Online by Jaroslav Šerák (svejkmuseum.cz)

# Czech Libraries - Ministry of Defence

- **Čechoslovan** a.o. newspapers, with Hašek's contributions.
- Huge selection of books (Legions and also Austrian).

VI. Brikius:  
**Bolševik Hašek a legionář Brikcius.**

Vracel jsem se z Moravy, kde jsem se ucházel o místo hudebníka. Místo jsem nenašel, avšak získal jsem přece různé informace ze svého oboru. Jel jsem s nimi z Brna do Prahy. Použil jsem příležitosti a zastavil se ve Světlé nad Sázavou, abych navštívil hrob Jaroslava Haška v Lipnici.



Kaiser Franz Joseph mit Conrad auf dem Manöverfeld 1909.

"Conrad von Hötzendorf, Soldat und Mensch", August Urbanski von Ostrymiecz, 1939.

## BESÍDKA.

Jaroslav Hašek:

**Povídka o obrazu císaře Františka Josefa I.**

V Mladé Boleslavi žil papírník Petiška. Ctil zákony a bydlel od nepaměti naproti kasárnám. O císařských narozeninách a jiných c. k. rakouských příležitostech věsil na svůj domek černo-žlutý prapor a dodával do důstojnického kasina lampiony. Prodával obrazy Františka Josefa do

Jsou tu u samé fronty, - kde země duní výbuchy, historické večery v ležení prvního českého vojska nové doby.

Tak tábořili **Xenofontovi** bojovníci na slavné jeho **anabasi** než prorvají si cestu do svého Recka.

Xenofon and his anabasis was a known theme for Hašek five years before he wrote Švejk.

Jaroslav Hašek / Čechoslovan, 25.9.1916.



# Czech Libraries - online

- Ministry of Defence (DSMO)
  - **Kronika světové války ->**
  - Böhmerwalds Söhne im Felde (IR. 91, LIR. 29)

Um 2 Uhr nachmittags gelingt es, obwohl sich die Reihen immer mehr und mehr lichten, der letztgenannten Kompanie, die Höhe links, der Kompanie Oberleutnant **Sagner** und Leutnant i. d. R. Haschka die Höhe rechts zu gewinnen und den Gegner zurückzuwerfen. Leutnant **Anděl** wird verwundet. Oberleutnant **Sagner** übernimmt das Kommando über die Gruppe und durch seine auf die Mannschaft übertragene Begeisterung gelingt es, mit dem linken Flügel die Rückfallstufe zu erreichen. Das feindliche Infanterie- und Maschinengewehrfeuer, wie auch das Schrapnellfeuer wird immer heftiger, die Situation wird kritisch, so daß die



Rakouský následník trůnu rozmlouvá se dvěma letci, sestřelivými ruský aeroplán.

Kronika Světové války 1915.

Světová válka slovem i obrazem, s. 505: "Rakouský následník trůnu rozmlouvá se dvěma letci, sestřelivými ruský aeroplán".

Tím byl nadobro ukončen pokus dohovorit se se Švejkmem a další cesta do kasáren šla v naprostém mlčení. Jedině když již stáli u kasáren, Švejk vyzval mladou dámu, aby počkala, a dal se do hovoru s vojáky ve vratech o vojně, z čehož musela mít mladá dáma náramnou radost, poněvadž chodila nervosně po chodníku a tvářila se velice nešťastně, když viděla, že Švejk pokračuje ve svých výkladech s tak hloupým výrazem, jaký bylo možno vidět též na fotografii uveřejněné v té době v „Kronice světové války“: „Rakouský následník trůnu rozmlouvá se dvěma letci, sestřelivými ruský aeroplán“.

# Czech Libraries - online

- Major Czech libraries (NKP, MZK, MKP)
  - Newspapers, public until 1913. Address books.
- National Museum - Periodicals, incl. Czech-American, many with Hašek's stories. České Slovo. Prager Presse. Duch času (1923)
- Jewish Museum - Tribuna
- České Budějovice (newspapers, also after 1913). Material about the garrison and IR. 91. Dating the regiment's transfer to Bruck.
- Olomouc:
  - War Calendar 1919
  - Lidové noviny - Menger
  - Bohemia



# Czech Libraries - online

## War calendars

There is no doubt that Hašek employed printed material when composing "Švejk", and not only relying on his own experiences.

The posters that Švejk observed in Tábor (presumably in early 1915) mostly contained material from 1917 and 1918.



**Vozatajec Josef Bong.**  
Vojáci zdravotního sboru dopravovali těžce raněné k vozům, připraveným v kryté úžlabině. Jakmile vůz byl plný, odjelo se s ním na obva-ziště. Rusové vypátravše tyto vozy, počali je o-  
střelovati granáty. Kůň vozatajce Josefa Bonga od c. a k. 3. vozatajské švadrony usmrčen byl střepinou granátu. Bong bědoval: „Ubohý můj hnědouši, je veta po tobě!“ V tom zasažen byl

# Foreign Libraries - online

- Austrian National Library (ÖNB)
  - Large newspapers database, up until 1950
  - **Prager Tagblatt** - promoted Švejk heavily from 1923, and also printed Hašek's dog adverts
  - Švejk : reception in Austria
  - Švejk as continuation (Arbeiterwille, Salzburger Tagblatt)
  - "Armeebefehle" (FJI, Jos. Ferdinand), IR. 28 - Postwar
  - **Protocols from Reichsrat**
- French National Library
- Library of Congress
- Norwegian National Library
- German state libraries (Baden, Berlin)



# What next?

Other archives that may contain material on Hašek?

- Russia: Red Army, Comintern, prisoner camps, regional archives in Moscow, Samara, Tatarstan and Siberia?
- Ukraine?
- Poland, Hungary? Probably marginal, perhaps limited to "realia" around Švejk.
- ÖStA - **Anarchistenevidenz**

Newspaper collections: with digitizing advancing, we can expect more to be revealed in the coming years: e.g. **Svět zvířat** is not yet online.

# Thank you!

- Jaroslav Šerák and Sergey Soloukh for our fruitful cooperation and unselfish exchange of information over the years
- Richard Hašek: for having kick-started my career as a haškologist and for continuous encouragement
- Hans-Peter Laqueur for solid advice and help with the German language
- Zenny Sadlon and Pavel Gan, for the advice and influence in my early years as a haškologist
- ... too many to mention ...
- Finally: the organisers of this conference!